

VIURE MILLOR O EL BON VIURE?

LEONARDO BOFF

Petrópolis, Rio de Janeiro, Brasil

Segons la ideologia dominant, tot el món vol viure millor i gaudir d'una millor qualitat de vida. De manera general associa aquesta qualitat de vida al Producte Interior Brut de cada país. El PIB representa totes les riqueses materials que produeix un país. Aleshores, d'acord amb aquest criteri, els països més ben situats són els Estats Units, seguits del Japó, Alemanya, Suècia i d'altres. El PIB és una mesura inventada pel capitalisme per estimular la producció creixent de béns materials de consum.

Els darrers anys, veient el creixement de la pobresa i de la urbanització *favelada* del món i fins i tot per un sentit de decència, l'ONU va introduir la categoria IDH, l'Índex de Desenvolupament Humà. Inclou valors intangibles com salut, educació, igualtat social, cura de la natura, equitat de gènere i altres. Ha enriquit el sentit de "qualitat de vida", que era entesa de manera molt materialista: gaudeix d'una bona qualitat de vida qui consumeix més i millor. Segons l'IDH, la petita Cuba es presenta més ben situada que els Estats Units tot i que amb un PIB comparativament ínfim.

Per davant de tots els països hi ha Butan, encaixonat entre la Xina i l'Índia, als peus de l'Himalaia, molt pobre materialment, però que va establir oficialment l'Índex de Felicitat Interna Bruta. Aquesta no es pas mesura per criteris quantitatius, sinó qualitatis, com ara bon govern de les autoritats, distribució equitativa dels excedents de l'agricultura de subsistència, de l'extracció vegetal i de la venda d'energia a l'Índia, bona salut i educació i, especialment, bon nivell de cooperació de tothom per garantir la pau social.

En les tradicions indígenes d'Abya Yala, nom per al nostre continent indoamericà, en comptes de "viure millor" es parla del "bon viure". Aquesta categoria va entrar a les constitucions de Bolívia i l'Equador com

l'objectiu social a ser perseguit per l'Estat i per tota la societat.

El "viure millor" suposa una ètica del progrés il·limitat i ens incita a una competició amb els altres per crear més i més condicions per "viure millor". No obstant, per tal que alguns puguin "viure millor" milions i milions han i han hagut de "viure malament". És la contradicció capitalista.

Ben al contrari, el "bon viure" apunta a una ètica d'allò suficient per a tota la comunitat, i no pas només per a l'individu. El "bon viure" suposa una visió holística i integradora de l'ésser humà, immers en la gran comunitat terrenal, que inclou a més de l'ésser humà, l'aire, l'aigua, els sòls, les muntanyes, els arbres i els animals; és estar en profunda comunicació amb la Pachamama (Terra), amb les energies de l'Univers, i amb Déu.

La preocupació central no és pas acumular. A més, la Mare Terra ens proporciona tot allò que necessitem. Amb el nostre treball suplím allò que ella per les excessives agressions no ens pot donar, o l'ajudem a produir de manera suficient i decent per a tothom, també per als animals i les plantes. El "bon viure" és estar en permanent harmonia amb tot, celebrant els ritus sagrats que contínuament renoven la connexió còsmica i amb Déu.

El "bon viure" ens convida a no consumir més del que l'ecosistema pot suportar, a evitar la producció de residus que no podem absorbir amb seguretat i ens incita a reutilitzar i reciclar tot allò que hem usat. Serà un consum reciclable i frugal. Aleshores no hi haurà escassetat.

En aquesta època de recerca de nous camins per a la humanitat, la idea del "bon viure" té molt per ensenyar-nos.

